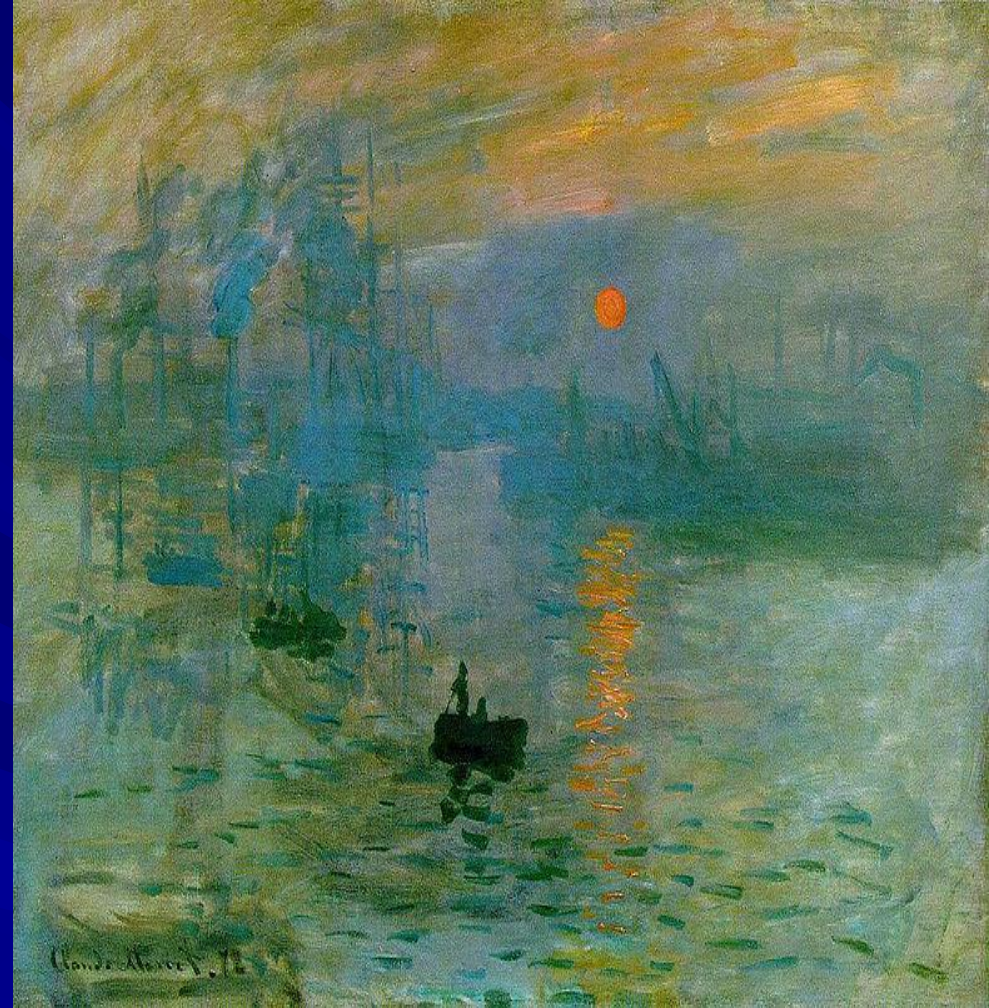

Імпресіонізм

Підготувала:
Студентка 1 курсу
ННІ іноземних мов
Демченко Аліна

враження) — мистецька течія у живописі, а також в літературі та музиці, котра виникла в 1860-х роках та остаточно сформувалася на початку 20 століття у Франції. Засновники імпресіонізму — як і символізму та експресіонізму — діяли на протиположності реалізму (особливо неокласицизму, а також і натуралізму). Імпресіоністи намагаються у своїх творах відтворити шляхетні, витончені особисті враження та спостереження мінливих миттєвих відчуттів та переживань, природу, схопити мінливі ефекти світла — проте на відміну від неокласицизму не зобов'язувалися об'єктивно відображати реальність, а натомість поділитися власними почуттями з спостерігачем твору, вплинути на нього. Термін уперше використовувався в негативному значенні при критичній оцінці твору Моне «Враження, схід сонця» (1872).

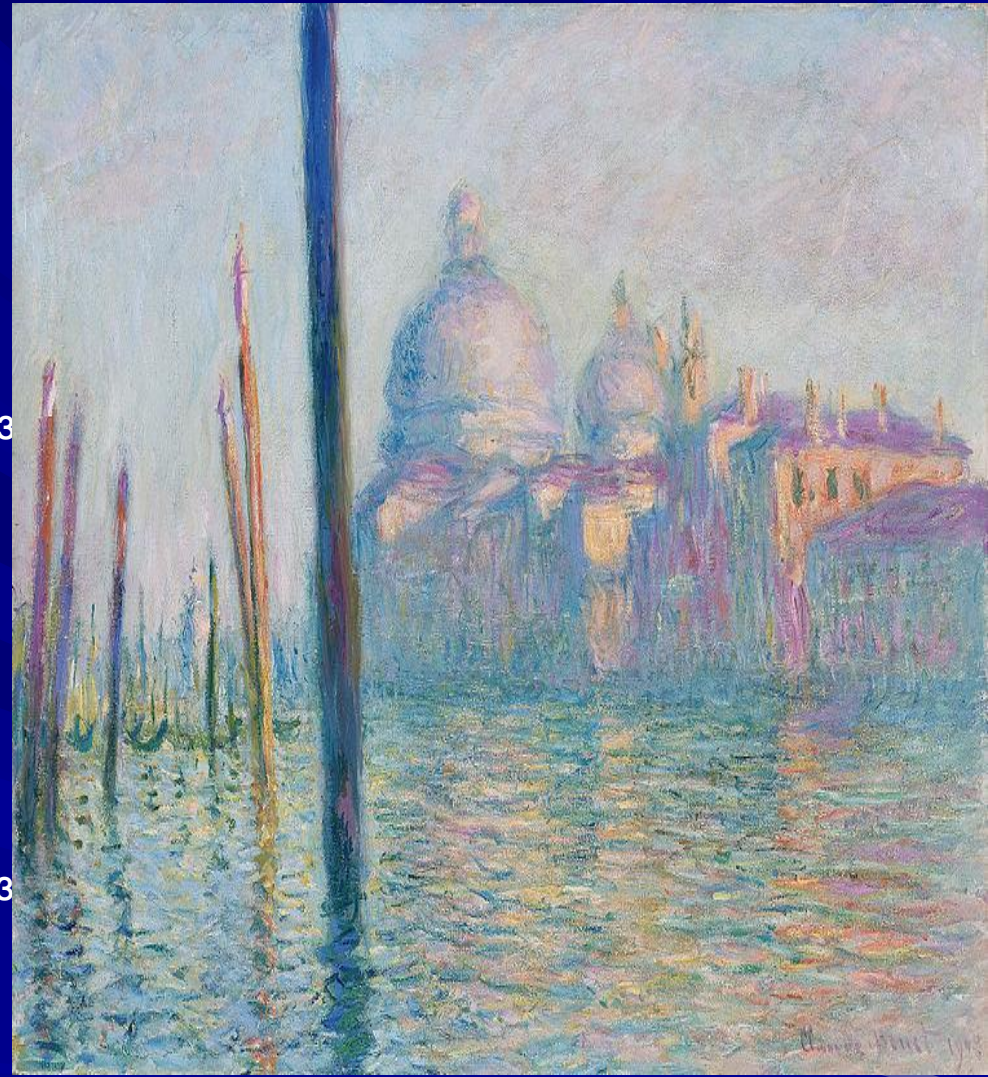

- Клод Моне: «Враження, схід сонця (фр. *Impression, soleil levant*)» (1872)
Ця картина надала назву стилю

Історія

Закладена за часів Людовика XIV, Королівська академія живопису і скульптури, з самого початку робила акцент на вишколі майстерності згідно з чітко окресленою академічною доктриною. Одним з чинників, що підготували революційні зміни у відношенні імпресіоністів до живопису був розвиток науки і техніки.

У XIX столітті з'явилися нові види пензлів: тверді, плоскі, зміцнені сталеву оправою (раніше застосовувалися тільки круглі пензлі з м'якого волосу), що дозволяли застосовувати міцніші кроки. У продажі з'явилися також значно дешевші синтетичні барви — стали більше застосовувати блакитного кольору, який до тієї пори був дуже дорогим (виготовляли з лазуриту). Почали вживати пленерні мольберти та переносні коробки для фарб і пензлів — це полегшило вихід на природу.

- Клод Моне, *Гранд-канал*, 1908

. Завдяки працям французького хіміка Шеврола в 1839 році було сформульовано описано явище одночасного кольорового контрасту: око, бачачи якусь барву, завжди відтворює барву доповнювальну, а наслідком цього явища є те, що покладені на малюнку поруч дві одвільні барви око бачить як взаємно максимально розрізнені. Іншим наслідком є практична настанова: якщо на малюнку поруч зіставлено дві протилежні барви, то вони відрізнятимуться більше за всі інші зіставлення барв. Імпресіоністи використовували лише сім барв кольорового спектру і першими стали змішувати їх безпосередньо на полотні, а не на палітрі, як їх попередники.

Великий вплив на імпресіоністів мав винахід і поширення фотографії. Оглядаючи фотознімки, вони почали подібно komponувати свої малюнки: їх композиції були відкритими, часто справляли враження випадкових фрагментів цілості. Люди чи дерева, усічені посередині, викликали справжню революцію на салонах. З'явившись в образотворчому мистецтві, імпресіонізм заклав фундамент і для аналогічних течій в інших видах мистецтв — музиці, літературі.

- Худ. Гюстав Кайботт. На мосту Європи.

Образотворче МИСТЕЦТВО

Дещо про назву

Французький імпресіонізм історично ведуть від художньої виставки навесні 1874 року, що відкрилася в майстерні фотографа Надара. А вже 25 квітня 1874 р. маловідомий нині репортер Леруа надрукував в гумористичному виданні «Шарівари» статтю з назвою «Виставка імпресіоністів». Осудлива назва Леруа набула популярності, а пізніше стала історичною.

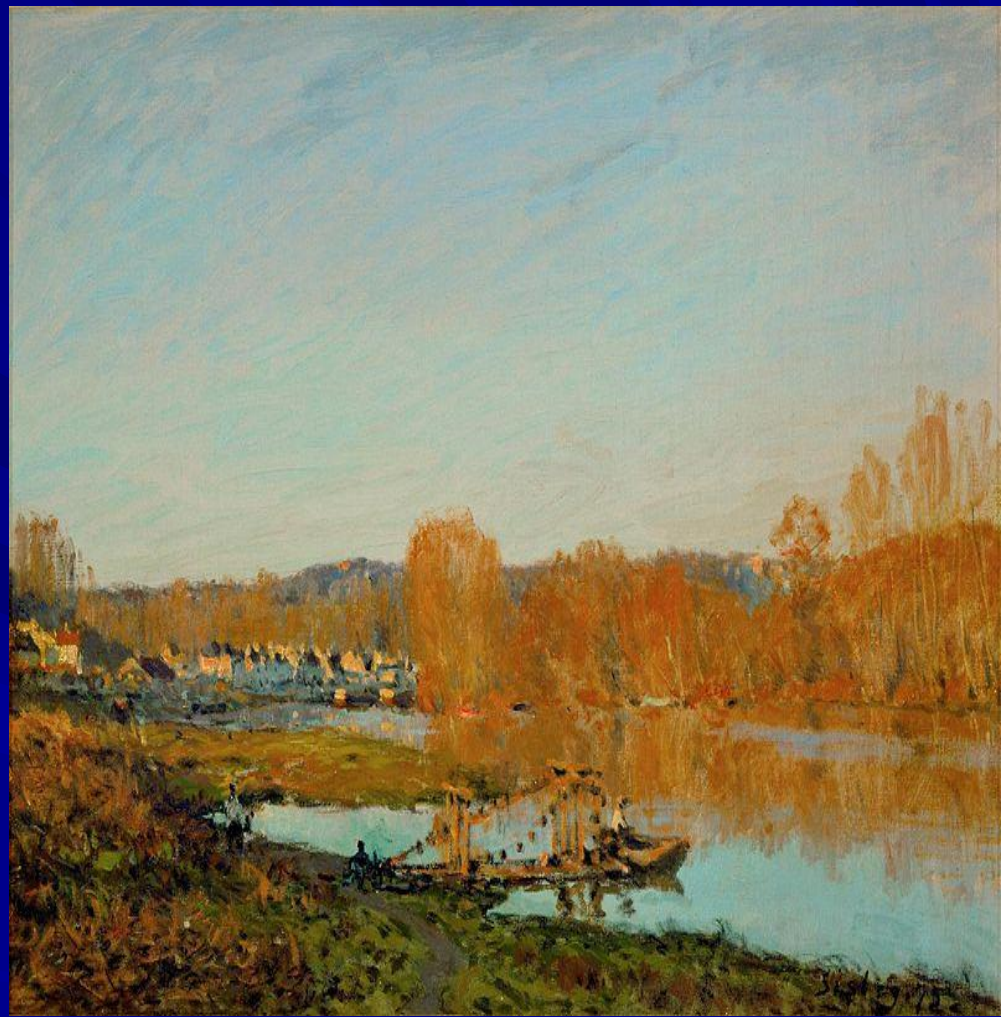
Назва «імпресіонізм» досить беззмістовна на відміну від назв «Барбізонська школа» чи «Школа Фонтенбло», де хоча б є позначка географічного розташування художнього угруповання. Ще менше ясності з кількома художниками, які формально не входили в коло перших імпресіоністів, хоча їх технічні прийоми і засоби цілком «імпресіоністичні» — (Вістлер, Едуар Мане, Ежен Буден тощо.) До того ж технічні засоби імпресіоністів були відомі задовго до 19 століття і їх (частково, обмежено) використовували ще Тиціан і Веласкес, не пориваючи з панівними ідеями своєї доби.

- П'єр-Огюст Ренуар. «Фазан і куріпка». 1881 р.

Була ще одна стаття (автор Еміль Кардон) і ще одна назва — **«Виставка бунтівників»**, цілком лайлива і несхвальна. Саме вона точно відтворювала несхвальне ставлення буржуазної публіки і критики до художників (імпресіоністів), яке панувало протягом років. Імпресіоністів одразу звинуватили в аморальності, бунтівних настроях, неспроможності бути добропорядними. Зараз це викликає здивування, бо незрозуміло, що аморального в пейзажах Каміля Піссарро, Альфреда Сіслея, побутових сценах Едгара Дега, натюрмортах Моне і Ренуара.

Пройшли десятиліття. І нова генерація художників прийде до справжнього розвалу форм і зубожіння змісту. Тоді і критика, і публіка побачила в засуджених імпресіоністах — реалістів, а трохи згодом і класиків французького мистецтва.

- Худ. Сіслей. Річка Сена біля Буживаля

Переваги

До переваг імпресіонізму як течії відноситься і демократизм. За інерцією, мистецтво і в 19 столітті вважалось монополією аристократів, вищих верств населення. Саме вони виступали головними замовниками на стінописи, монументи, саме вони — головні покупці картин і скульптур. Сюжети з важкою працею селян, трагічні сторінки сучасності, ганебні сторони воєн, бідності, суспільних негараздів засуджувались, не схвалювались, не купувались. Критика блюзнірської моралі суспільства в картинах Теодора Жеріко, Франсуа Мілле знаходила відгук лише у прихильників художників і небагатьох знавців. Імпресіоністи в цьому питанні займали досить компромісні, проміжні позиції. Були відкинуті біблійні, літературні, міфологічні, історичні сюжети, притаманні офіційному академізму. З другого боку вони палко бажали визнання, поваги, навіть нагород. Показовою є діяльність Едуара Мане, що роками домагався визнання і нагород від офіційного Салона і його

адміністрації.

- Ренуар. Танок під час перебування в селі

Замість того з'явилося бачення буденності і сучасності. Художники часто малювали людей у русі, під час забави чи відпочинку, представляли вигляд даного місця при даному освітленні, мотивом їх робіт була також природа. Бралися сюжети флірту, танців, перебувань в кафе і театрі, прогулянок на човнах, на пляжах і в садах. Якщо судити за картинами імпресіоністів, то життя — це черга маленьких свят, вечірок, приємних часів за містом чи в приятельському оточенні (низка картин Ренуара, Мане і Клода Моне). Імпресіоністи одні з перших почали малювати на повітрі, не допрацьовуючи своїх

робіт у майстерні.

- Ренуар. Сніданок веслярів

Недоліки імпресіонізму

Французький імпресіонізм не підіймав філософських проблем і навіть не намагався проникати під кольорову поверхню буденності. Натомість імпресіонізм зосереджується на поверхневості, плинності миті, настрою, освітленні чи куту зору. Як і мистецтво ренесансу (Відродження), імпресіонізм будується на особливостях і навичках сприйняття перспективи. Разом з тим ренесансне бачення підринається доведеною суб'єктивністю і відносністю людського сприйняття, що робить колір і форму автономними складовими образу. Для імпресіонізму не так важливо, що зображено на малюнку, але важливо як зображено. Їх картини представляли лише позитивні сторони життя, не порушували суспільних проблем, оминали й такі проблеми як голод, хвороби, смерть. Це призвело пізніше до розколу серед самих імпресіоністів.

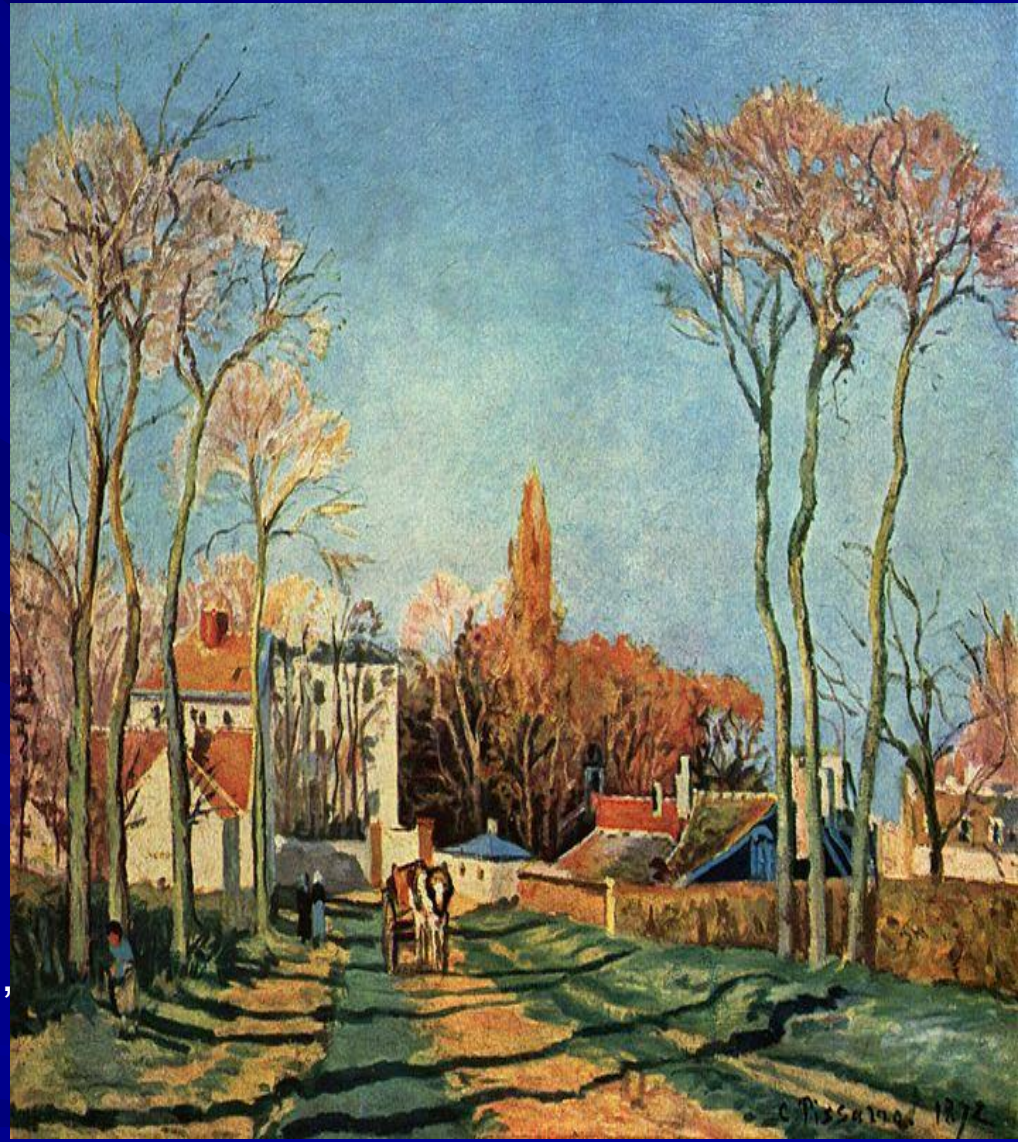

- Едуар Мане. Прогулянка в човні.

Дивізіонізм

Генеральним творчим методом імпресіоністів був дивізіонізм — накладання різних барв з таким розрахунком, щоб з певної відстані барви сприймалися злитими в певний колір. Тіні також малювали за допомогою основних кольорів, без ужиття чорного. Дивізіонізм не став однак обов'язковим правилом, як і жодне інше правило. Тому ця засада застосовувалася більшою

чи меншою мірою

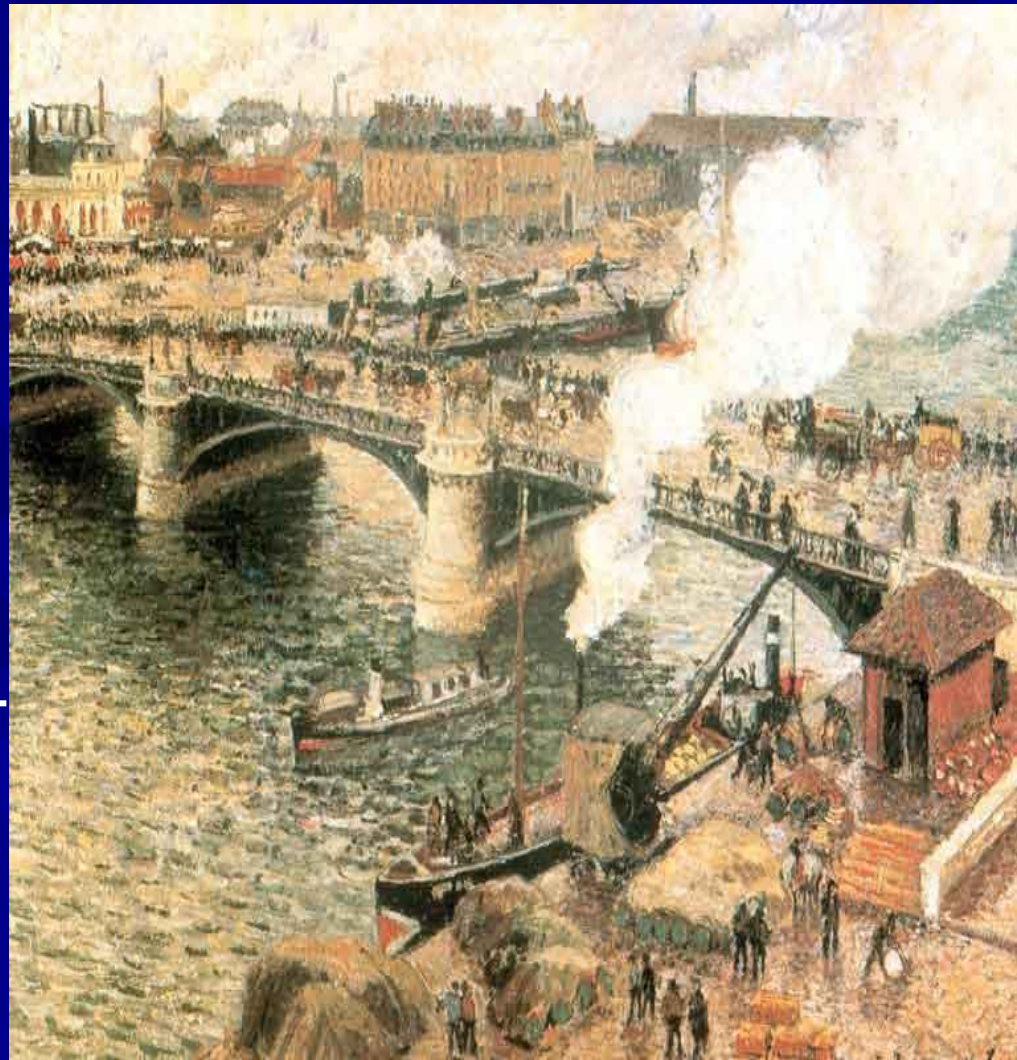
- К. Піссарро. Село Вуазен

Головні представники живопису

Едуар Мане
Каміль Піссарро
Клод Моне
П'єр-Огюст Ренуар
Альфред Сіслей
Дега Едгар
Поль Сезанн
Берта Морізо
Марі Бракмон
Арман Гійомен
Франсіс Пікабіа
Гюстав Кайботт та інші.

Відомі також художниці-імпресіоністи — жінки художниці: Марі Бракмон, Єва Гонзалес, Мері Кассат, Берта Морізо. В 1880-1910-х рр.

Імпресіонізм вплинув на багатьох живописців інших країн (М. Ліберман, Л. Корінт у Німеччині; Костянтин Коровін, Серов Валентин, Е. Грабарь, ранній М. В. Ларіонов у Росії й ін.), що виявилось в освоєнні нових сторін дійсності, в оволодінні ефектами пленеру, висвітлюванні палітри, ескізності манери, засвоєнні окремих технічних прийомів.

- К. Піссарро. Міст в Руані. Дощовий день

Натюрморти в творчості французьких імпресіоністів

- Каміль Піссарро. «Хризантеми в китайській вазі», 1873 р.

Клод Моне. «Весняні квіти». 1864 р.

Клод Моне. «Натюрморт з порцеляною, динею та фруктами», 1872 р. Музей

Калуста Гульбенкяна, Ліссабон.

Імпресіонізм в скульптурі

Деякі принципи імпресіонізму — передача миттєвого руху, плинність форми — у різному ступені позначилися в скульптурі 1880-1910-х рр. (у Едгара Дега й Огюста Родена у Франції, М. Россо в Італії, П. П. Трубецького й А. С. Голубкіної у Росії); у той же час підвищена мальовничість імпресіоністичної скульптури вступала часом у протиріччя з відчутністю й тілесністю, властивій самій природі скульптурного образу.

- Скульптор Огюст Роден. Поцілунок

Музика

- Найяскравіше музичний імпресіонізм знайшов своє втілення у творчості К. Дебюссі та М. Равеля. Музику імпресіонізму зближує з імпресіонізмом у живописі барвистість, прагнення до втілення швидкоплинних вражень, до одухотвореної пейзажності (наприклад «Післяполудневий відпочинок фавна», «Море» для оркестру, «Острів радості» для фортепіано К. Дебюссі, «Гра води», «Відображення» для фортепіано М. Равеля й ін.), до створення колоритних жанрових замальовок і музичних портретів («Перервана серенада», «Менестрелі», «Дівчина з волоссям кольору льону» для фортепіано Дебюссі).

Імпресіонізм у літературі

- Стосовно до літератури імпресіонізм розглядається широко — як стильове явище, що виникло в останній третині 19 століття і охопило письменників різних переконань і методів, і вузько — як течія з певним методом і світовідчужанням, що тяжіли до декадентства, що склалося на рубежі 19-20 ст. Ознаки «імпресіоністичного стилю» — відсутність чітко заданої форми й прагнення передати предмет в уривчастих, миттєво фіксує кожне враження штрихах, що виявляли, однак, при огляді цілого, свою єдність і зв'язок. Як особливий стиль імпресіонізм із його принципом цінності першого враження давав можливість вести оповідання через такі, ніби схоплені навмання, деталі, що порушували строгу погодженість оповідального плану й принцип відбору істотного, але своєю «бічною» правдою надавали розповіді надзвичайну яскравість і свіжість, а художній ідеї — несподівану розгалуженість і багатолікість. Залишаючись стильовим явищем, імпресіонізм не означав, особливо у великих письменників (наприклад, А. П. Чехов, І. О. Бунін й ін.), ламання художніх принципів реалізму, а позначався в збагаченні цих принципів, описів. Особливості імпресіонізму проступають у творчості Р. Л. Стівенсона і Дж. Конрад, пізніше у С. Моема і Поля Верлена.

Дякую за увагу!

